

MT-NAVIGAATTORI – PROJEKTIN VÄLIRAPORTTI

1.5.2010–30.9.2011

Heino Pirkko
Jansén Annastiina
Loijas Ritu
Nieminen Minna
Valtanen Tiina

SISÄLTÖ

1	PROJEKTIN TAVOITTEET	3
2	PROJEKTIORGANISAATIO.....	3
	2.1 Ohjausryhmä	4
	2.2 Projektiryhmä.....	5
	2.3 ART-työryhmä	5
3	KUMPPANUUS PROJEKTISSA	6
4	PROJEKTIN RESURSSIT.....	7
	4.1 Talous	7
	4.2 Työntekijät	7
	4.3 Toimitilat	8
	4.4 Opiskelijat osana hanketta	8
5	TIEDOTTAMINEN	8
6	YHTEISTYÖ.....	9
7	PROJEKTIN TOTEUTTAMINEN 1.5.2010–30.9.2011.....	9
	7.1 Intensiivinen palveluohjaus	9
	7.1.1 Palveluohjauksen asiakastilastoja.....	12
	7.1.2 Asiakastyön seuranta	14
	7.1.3 Esimerkkejä asiakastyöstä	16
	7.1.4. Palveluohjauksellinen kehittämistyö	17
	7.2 Vapaaehtoistoiminta, vertaistuki- ja ryhmätoiminta	18
	7.2.1 Ammatillisesti ohjattu vertaisryhmätoiminta	18
	7.2.2 Vapaaehtoistoiminta	20
	7.2.3 Projektin asiakkaille suunnatut tilaisuudet, tapahtumat ja retket.....	21
	7.3 Yleisötilaisuudet ja tapahtumat	23
8	OSAAMISEN VAHVISTAMINEN.....	24
9	PROJEKTIN ARVIOINTI	25
	9.1 Ohjausryhmän itsearviointi.....	25
	9.2 Yhteistyökumppaneiden arviointi	26
	9.3 Asiakaspalaute	27
	9.4 Projektiryhmän itsearviointi.....	29
10	KEHITTÄMISTARPEET	30
	10.1 Palveluohjauksen kehittäminen.....	30
	10.2 Vapaaehtoistoiminnan, vertaistuki- ja ryhmätoiminnan kehittäminen.....	31
	10.3 Juurruttaminen.....	32
	10.4 Muut kehittämiskohdat ja ratkaisuehdotukset.....	32

LIITTEET

- Liite 1. Koko projektiryhmän SWOT-analyysi 2011
- Liite 2. Palveluohjauksen SWOT-analyysi 2010
- Liite 3: Palveluohjauksen SWOT-analyysi 2011
- Liite 4: Kaarina-lehden artikkeli 09/2010
- Liite 5. Kaarina-lehden artikkeli 04/2011
- Liite 6. Palvelusuunnitelma ja suostumus tietojenvaihtoon
- Liite 7: WHO5 Hyvinvointiseula
- Liite 8: Seminaarin ohjelma 2011
- Liite 9: Ohjausryhmän itsearviointikysely
- Liite 10: Yhteistyökumppaneiden palautelomake
- Liite 11: Asiakaspalautelomake

1 PROJEKTIN TAVOITTEET

Palveluyhdistys Kaseva ry toteuttaa MT-navigaattori-projektin Raha-automaattiyhdistyksen tuella kumppanuushankkeena Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön kanssa.

Projektin tavoitteena on tukea aikuisia mielenterveys- ja päihdeasiakkaita kiinteässä yhteistyössä mielenterveys- ja päihdepalveluja tuottavien tahojen kanssa.

Intensiivisen palveluohjauksen tavoitteena on vahvistaa asiakkaan elämänhallintaa ja arjessa selviytymistä sekä ehkäistä syrjäytymistä. Palveluohjauksessa kartoitetaan asiakkaan elämäntilanne, suunnitellaan ja haetaan asiakkaalle tarvittavat palvelu- ja tukimuodot sekä seurataan palveluiden toimivuutta. Palveluohjaus päätetään, kun asiakkaalle on löydetty sopivat palvelu- ja tukimuodot.

Ryhmä- ja vertaistukitoiminnan tavoitteena on tukea asiakkaan kuntoutumista, sosiaalisia valmiuksia ja vuorovaikutustaitoja sekä parantaa arjessa selviytymistä. Asiakkaalle järjestetään ammatillisesti ja omaehtoisesti toimivia vertaisryhmiä. Asiakkaan osallisuutta vahvistetaan myös erilaisten tapahtumien, tilaisuuksien, retkien, leirien ja matkojen avulla.

Vapaaehtoistoiminnan tavoitteena on rekrytoida, kouluttaa ja ohjata vapaaehtoistoimijoita asiakkaiden tueksi, rinnalla kulkijoiksi sekä ryhmänohjaajiksi. Vapaaehtoistoimijoita tuetaan koulutuksilla, yhteisillä tapaamisilla, virkistystoiminnalla sekä tarvittaessa työnohjauksella.

Projektin kehittämistyön kautta luodaan psykososiaalisen tuen ja kuntoutumisen toimintamalli asiakkaan asemaa vahvistaen. Toimintamalli juurrutetaan toimivaksi käytännöksi Kaarinassa.

2 PROJEKTIORGANISAATIO

MT-navigaattori-projektia hallinnoi Palveluyhdistys Kaseva ry ja hankkeen kumppanina toimii Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiö. Projektipäällikkönä toimii Palveluyhdistys Kaseva ry:n toiminnanjohtaja ja säätiön toiminnanjohtaja osallistuu projektiryhmän toimintaan. Kehittämistyötä tekee kolme projektityöntekijää. Kaksi projektityöntekijää vastaa intensiivisestä palveluohjauksesta ja yksi ryhmä-, vertais- ja vapaaehtoistoiminnasta. Projektin kirjanpidosta vastaa tilitoimisto.

2.1 Ohjausryhmä

Asiantuntijoista koottu ohjausryhmä seuraa projektin toteutumista ja etenemistä, arvioi ja on mukana asiantuntija-apuna projektin kehittämistyössä. Ohjausryhmän lausunto hankkeen väliraporttiin laadittiin keräämällä jäsenten itsearvioinnit ja kokoamalla ne yhdeksi ohjausryhmän yhteiseksi lausunnoksi.

Itsearviointista haluttiin vastauksia mm. kysymyksiin; minkälaisena ohjausryhmän jäsen kokee oman osuutensa projektin ohjaukseen, tukemiseen ja arviointiin, miten projekti ja sen toiminnot ovat näkyneet omassa työssä ja työyhteisössä ja mikä toimintamuoto on vastannut parhaiten asiakkaitten tarpeita. Lisäksi tiedusteltiin, miten ohjausryhmän jäsenenä itse kukin voisi vielä edesauttaa projektin etenemistä ja mitä projektissa voitaisiin vielä kehittää. Itsearviointista laadittu kooste löytyy kappaleesta 9.1.

Ohjausryhmä kokoontui 1.5.2010–30.9.2011 välisenä aikana kuusi kertaa. Ohjausryhmän puheenjohtajana toimii Palveluyhdistys Kaseva ry:n toiminnanjohtaja Pirkko Heino ja sihteerin tehtävistä vastasivat projektityöntekijät kukin vuorollaan.

Ohjausryhmän jäsenet:

Heino Pirkko, toiminnanjohtaja, Palveluyhdistys Kaseva ry (pj)
 Aaltonen Johanna, osastonhoitaja, Kaarinan aikuispsykiatrian poliklinikka
 30.4.2011 asti
 Hautala Erja, palveluohjaaja, Ikäihmisten neuvola 31.12.2010 asti
 Hermonen Merja, kirkkoherra, Piikkiön seurakunta
 Jansén Annastiina, projektityöntekijä, MT-navigaattori-projekti
 Karlsson Anna-Mari, sosiaalityöntekijä, Kaarinan mielenterveys- ja
 päihdeyksikkö Vintti
 Koskinen Samuli, toiminnanjohtaja, Omaiset Mielenterveystyön tukena
 Lounais-Suomen yhdistys ry
 Loijas Ritu, projektityöntekijä, MT-navigaattori-projekti
 Mikkonen Antti, ylilääkäri, Kaarinan mielenterveys- ja päihdeyksikkö, Vintti
 Nieminen Minna, toiminnanjohtaja, Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen
 säätiö
 Sjöblom Seija, vanhuspalvelujohtaja, Kaarinan Hyvinvointipalvelut
 Tammi Marjo, erikoissairaanhoidtaja, Kaarinan aikuispsykiatrian poliklinikka
 1.5.2011 alkaen
 Tengström Mirja, Ikäihmisten palveluohjaaja, Kaarinan Hyvinvointipalvelut
 1.1.2011 alkaen
 Valtanen Tiina, projektityöntekijä, MT-navigaattori-projekti 1.9.2010 alkaen
 Virtanen Mia, diakoni, Kaarinan seurakunta
 Virkki Marja-Leena, sosiaalityöntekijä, Kaarinan Hyvinvointipalvelut
 Välimäki Hannele, psykologi, Kaarinan mielenterveys- ja päihdeyksikkö Vintti
 31.12.2010 asti

2.2 Projektiryhmä

Projektiryhmään kuuluvat Palveluyhdistys Kaseva ry:n toiminnanjohtaja Pirkko Heino, Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön toiminnanjohtaja Minna Nieminen sekä projektityöntekijät Annastiina Jansén, Ritu Loijas ja Tiina Valtanen. Projektiryhmä kokoontui joka kolmas viikko. Projektiryhmän tapaamisista laaditaan asialistat ja muistiot. Projektiryhmällä on ollut kaksi kehittämispäivää. Kehittämispäivillä on luotu koko projektin SWOT -analyysi keväällä 2011 (liite 1). Lisäksi palveluohjausosiosta on tehty erikseen kaksi SWOT-analyysiä kesäkuussa 2010 ja kesäkuussa 2011 (liitteet 2-3).

Projektiryhmä kokoontuu joka kolmas viikko. Kokoontumisten tavoitteena on päivittää toiminnan nykytilanne, käydä läpi ajankohtaisia asioita, luoda suuntaviivoja toiminnalle sekä arvioida ja kehittää toimintaa. Kokoontumisista laaditaan asialistat ja muistiot.

Säännölliset tapaamiset on koettu tärkeinä tiedonkulun ja kehittämistyön kannalta. Tapaamiset on nähty myös työnohjauskellisina ja niissä on käsitelty työhön liittyviä haastavia tai mieltä askarruttavia asioita. Kokoontumiset ovat venyneet usein pitkiksi, koska kaikki hankkeen työntekijät eivät työskentele samassa toimipisteessä ja käsiteltäviä asioita on ollut paljon.

2.3 ART-työryhmä

ART-työryhmä koostuu projektityöntekijöistä ja kokoontuu kerran viikossa. Säännöllisissä kokoontumisissa käydään läpi ajankohtaisia asioita ja asiakastilanteita sekä suunnitellaan ja kehitetään toimintaa. Yhtenä tärkeänä tavoitteena ART-tapaamisissa on kahden eri osa-alueen toimintojen yhteensovittaminen ja hyödyntäminen.

Työryhmän tapaamiset aloitettiin syksyllä 2010 kun huomattiin, että projektityöntekijöiden työskentely eri toimipisteissä vaikutti heikentävästi informaation kulkuun ja yhteistyöhön. Parhaimmillaan työryhmän työskentely on koettu työnohjauskellisena ja reflektoivana toimintana. ART-työskentelyyn tullaan jatkossa kuitenkin panostamaan enemmän.

3 KUMPPANUUS PROJEKTISSA

MT-navigaattori-projekti toteutetaan Palveluyhdistys Kaseva ry:n ja Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön kumppanuushankkeena. Perustoimintojen lisäksi molempien yhteistyöorganisaatioiden tavoitteena on kokeilemalla kehittää kaarinalaisille uusia ja taloudellisia palveluja ja toimintatapoja.

Palveluyhdistys Kaseva ry; n tietopääoma tässä hankkeessa on erityisesti mielenterveysasiakkaiden palvelujen kehittäminen sekä Raha-automaattiyhdistyksen rahoituksella toimivien projektien haku ja hallinnointi. Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön osaaminen painottuu vanhusten hoitotyön asiantuntijuuteen. Molemmilla osapuolilla on hyvä kaarinalaisen palvelujärjestelmän tuntemus. Osapuolet käyttävät toiminnassaan osin samoja ja osin eri verkostoja vanhus- ja vammaistyön toimintakentässä.

Toiminnanjohtajat tuntevat toisensa pitkältä ajalta, joten osapuolten välillä oli luottamussuhde jo hankerahoituksen hakuvaiheessa. Luottamuksen ylläpitämiseksi ja vahvistamiseksi pidetään huolta säännöllisestä tiedonkulusta. Palavereissa toimitaan aktiivisesti ja avoimesti.

Projektin myötä osapuolten toiminta on tullut tutummaksi molempien hallitusten jäsenille samoin kuin henkilökunnalle. Onnistunut yhteistyö on välittynyt myös Kaarinan perusturvalautakunnalle sekä tiedotusvälineiden ja kaikille avoimien teematilaisuuksien kautta suurelle yleisölle.

Kumppanuushanke on kasvattanut molempien osapuolten osaamispääomaa. Toiminta on taloudellista, kun päällekkäistoiminnoilta vältytään mm. hallinnon, taloudenhoidon, tiedotuksen ja varsinaisen toiminnan järjestämisen suhteen.

Molemmat osapuolet ovat saaneet myös valtakunnallista näkyvyyttä, kun hanke on mukana ASPA:n MP-net-verkostossa ja Tandem-projektissa.

Tähänastinen toiminta kumppanuushankkeena toteutetussa MT- navigaattori – projektissa on osoittanut, että yhteistyöllä, innostuksella ja energisyydellä saadaan entistä enemmän aikaan kuntalaisten hyvinvoinnin parantamiseksi sekä uudenlaisen toiminnan kehittämiseksi. Toiminta on jakaantunut tasaisesti ikäihmisten ja työikäisten mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden kesken. Vahva kolmas sektori on kunnan etu.

4 PROJEKTIN RESURSSIT

4.1 Talous

Raha-automaattiyhdistys on myöntänyt yhdistykselle projektiavustusta 128 000 euroa vuodelle 2010. Projektin alkaminen 1.5.2010 ja kolmannen työntekijän mukaan tulo vasta 1.9.2010 vaikuttivat siihen, että vuoden 2010 kulut olivat 86 615 euroa. Täten vuodelle 2011 siirtyi 41 385 euroa.

Vuodelle 2011 Raha-automaattiyhdistyksen myöntämä avustus on 138 000 euroa, mistä osa tulee siirtymään seuraavalle vuodelle. Suunnitelman mukaan vuoden 2012 avustus tulee myös olemaan 138 000 euroa. Projektia voitaneen näin ollen jatkaa jonkin aikaa vuoden 2013 puolelle, mutta tämä varmistuu vuoden 2011 tilinpäätöksen ja joulukuussa 2011 saatavien Raha-automaattiyhdistyksen vuoden 2012 avustuspäätösten jälkeen.

Raha-automaattiyhdistyksen avustuksen lisäksi projekti on vuonna 2011 saanut tuottoja koulutuksen järjestämisestä.

4.2 Työntekijät

Projektissa työskentelee kolme sosiaalialan ammattilaista. Rikkauden hankkeeseen tuo koulutustaustoiltaan (sosionomi AMK, sosionomi YAMK, sosiologi VTM), työkokemuksiltaan ja elämäkokemuksiltaan erilaiset työntekijät.

Palveluohjausosioista vastaavat kaksi työntekijää aloittivat toukokuussa 2010 ja heidän työsuhteensa kestää 31.12.2012 asti. Vapaaehtoistoiminnasta ja tukitoiminnasta vastaava työntekijä aloitti syyskuussa 2010 ja hänen työsuhteensa kestää 31.4.2012 asti. Vuoden 2011 tilinpäätöksen valmistuttua työsuhteiden pituuksia tarkastellaan uudestaan.

Projektityöntekijöille on järjestetty työterveyshuolto ja mahdollisuus työnohjaukseen. Projektityöntekijät ovat aloittamassa työnohjauksen syksyn 2011 aikana. Työntekijät saavat liikunta- ja kulttuuriseteleitä ja heille tarjotaan virkistystoimintaa. Projektityöntekijät ovat kokoontuneet Salon A-klinikan ja Halikon sairaalan vanhuspsykiatrian työntekijöiden kanssa työnohjauksellisiin tapaamisiin. Tapaamisilla on jaettu molemminpuolisia kokemuksia sekä ideoitu ja suunniteltu toimintaa. Kokoontumiset toisten samaa työtä tekevien ja ymmärrystä omaavien ammattilaisten kanssa ovat lisänneet merkittävästi projektityöntekijöiden jaksamista omassa kehittämistyössä.

4.3 Toimitilat

Hankkeella on käytössä Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön omistamassa Hovirinnan Palvelukeskuksessa yksi työhuone, jossa työskentelevät palveluohjauksen kehittämistä vastaavat työntekijät. Vapaaehtois- ja tukitoiminnan kehittämistä vastaavalla työntekijällä on vuokrattuna toimitila Omaishoidon tukikeskus Visiitin tiloista.

Hanke saa käyttää veloituksetta Kaarinan kaupungin liikuntatiloja sekä nuorisotiloja. Myös Kasevan Kiesin, Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön muut toimitilat ja Kaarinan seurakunnan tilat ovat käytettävissä veloituksetta mm. seminaari-, koulutus- ja ryhmätiloina.

4.4 Opiskelijat osana hanketta

Kaksi muuntokoulutuksessa olevaa aikuista lähihoitajaopiskelijaa suorittivat opintoihinsa liittyvää kurssia olemalla mukana hankkeen vapaaehtoistoiminnassa keväällä 2011. Oppimissuunnitelmaan sisältyi erilaista mielenterveys-, vanhus- ja päihdetyöhön sekä vapaaehtoistoimintaan liittyvää koulutusta, perehdytystä hankkeen vapaaehtoistyöhön ja asiakastyöhön sekä ryhmänohjaukseen, yhteensä 32 tuntia.

Sosionomi-opiskelija suoritti opintoihinsa kuuluvan työharjoittelun projektissa ajalla 2.5.–3.6.2011. Työnkuvaan kuului tutustuminen projektin molempiin osa-alueisiin, tutustumiskäynnit Kaarinan mielenterveys- ja päihdeyksikkö Vintin toimintakeskuksiin, perehtyminen asiakastyöhön ja vertaistukiryhmien ohjaamiseen, osallistuminen verkostopalaveriin sekä avustaminen asiakaspalautteiden keräämisessä.

5 TIEDOTTAMINEN

Projektin markkinointia on tehty tutustumiskäynneillä yli 50 mielenterveys- ja päihdepalveluja tuottaviin tahoihin. Tutustumiskäyntien tavoitteena on ollut löytää mahdollisimman monta tahoja, joita voidaan hyödyntää asiakkaan ohjauksessa ja moniammatillisessa verkostotyössä. Käyntien tavoitteena on ollut myös antaa tietoa MT-navigaattori-projektista. Projektin esite valmistui syksyllä 2010. Merkittävä osa tiedottamista on projektin järjestämissä yleisötilaisuuksissa ja seminaareissa jaettu tieto.

Projekti tiedottaa Palveluyhdistys Kaseva ry:n ja Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen hallituksia sekä Kaarinan kaupungin perusturvalautakuntaa säännöllisesti projektin etenemisestä.

Marraskuussa 2010 paikallislehti julkaisi artikkelin MT-navigaattori-projektista (liite 4). Huhtikuussa vapaaehtoistoiminnasta julkaistiin oma artikkeli Kaarina-lehden Sateenkaarina-osiossa (liite 5). Artikkelissa painotettiin mm. sitä, että "vapaaehtoinen on ihminen ihmiselle" ja on tärkeää, että "vapaaehtoinen saa siitä jotain itse".

6 YHTEISTYÖ

Projektissa on pyritty luomaan tiivis yhteistyöverkosto Kaarinan alueen ja lähikuntien mielenterveys- ja päihdetyötä tekevien tahojen kanssa. Yhteistyö on nähty ensiarvoisen tärkeänä, koska kehittämistyön päätyttyä tarvitaan olemassa olevia tahoja jatkamaan työtä.

Yhteistyötä on tehty Kaarinan kaupungin kotihoidon, vammaispalvelujen, aikuissosiaalityön, lastensuojelun, Kaarinan mielenterveys- ja päihdeyksikkö Vintin, Kaarinan kaupungin Ikäihmisten neuvolan, Kaarinan aikuispsykiatrian poliklinikan, Omaishoidon tukikeskus Visiitin, Kaarinan terveyskeskuksen, Halikon sairaalan ja Salon A-klinikan kanssa. Lisäksi yhteistyötä on tehty vastaavanlaisten vapaaehtoistoimintaan liittyvien hankkeiden ja tahojen kanssa.

Asiakastyössä yhteistyöhön kuuluu asiakkaan verkostopalaverit ja konsultaatiot, jolloin eri osapuolten näkemykset asiakkaan elämäntilanteesta tulevat esille ja yhdessä mietitään ratkaisukeinoja asiakkaan kokonaistilanteeseen.

Hanke on mukana mielenterveys- ja päihdeyksikkö Vinttiin kuuluvien toimintakeskusten Talon, Napin ja Plätyn sekä Palveluyhdistys Kaseva ry:n toimintakeskus Kasevan Kiesin muodostamassa yhteistyöryhmässä, jonka yhtenä tavoitteena on järjestää erilaisia tapahtumia ja teemajuhlia mielenterveys- ja päihdeasiakkaille.

7 PROJEKTIN TOTEUTTAMINEN 1.5.2010–30.9.2011

7.1 Intensiivinen palveluohjaus

MT-navigaattori-projektissa intensiivisellä palveluohjauksella tarkoitetaan riittäväällä ajankäytöllä, pienin tavoittein tapahtuvaa mielenterveys- ja päihdeasiakkaan oman elämänhallinnan ja arjenhallinnan vahvistamista. Asiakasta tuetaan hänen omassa toimintaympäristössään asioiden hoitamiseen, kuntoutumiseen, asumiseen ja toimintakyvyn lisäämiseen liittyvissä asioissa. Asiakastyössä korostuu tiivis yhteistyö mielenterveys- ja päihdetyötä tekevien yhteistyötahojen sekä asiakkaan lähiverkoston kanssa. Asiakas ohjautuu projektiin yhteistyötahon, omaisen tai asiakkaan oman yhteydenoton kautta. Asiakastyön perusarvoina ovat tasavertainen kohtaaminen ja asiakkaan omien arvojen kunnioittaminen.

Intensiivisessä palveluohjauksessa on käytössä Sauli Suomisen "Palveluohjaus, portti itsenäiseen elämään" – kirjan pohjalta luotu nelikenttämalli. Mallissa palveluohjausprosessi on jaettu neljään osa-alueeseen: kartoitus, toiminta, seuranta ja irtaantuminen:

1. KARTOITUS

* tapahtuu asiakkaan arjessa ja asiakkaan ehdoilla

*voimavarakeskeinen työote

* kartoitetaan tämänhetkinen elämäntilanne, voimavarat ja olemassa olevat palvelut

*dialoginen vuoropuhelu = asiakkaan asiantuntijuus omasta elämästään ja työntekijän ammatillinen asiantuntijuus

*asiakkaalle kerrotaan, että palveluohjauksella on alku ja loppu

*lähiverkoston kartoitus

*tavoitteiden asettaminen asiakkaan voimavarojen mukaan ja riittävästi aikaa asiakkaan mukautumiseen

*asiakaskäyntien dokumentointi ja lupa olla yhteydessä yhteistyökumppaneihin

*yhteydenotot aina asiakkaan luvalla

2. TOIMINTA

*palveluiden suunnittelu asiakkaan kanssa

*saattaen asiointi (esim. työvoimatoimisto, Kela)

*yhteistyö eri tahojen kanssa

*kontaktit lähiverkostoon

*tavoitteiden tarkastelu

*sosiaalisten kontaktien luominen (esim. harrastukset)

*arkielämän tukeminen (koti, asuminen, ravinto)

*asiakkaan voimavarojen, elämäntilanteen ja omatoimisuuden lisääminen

3. SEURANTA

*arvioidaan käyntikertojen tiheyttä

*arvioidaan palveluiden vaikutuksia asiakkaan elämäntilanteeseen

*tehdään tarvittavat muutokset

*informoidaan asiakkaan luvalla yhteistyökumppaneita

*mahdollisten takapakkien sietäminen

*usko uuteen yritykseen

*uusien tavoitteiden asettaminen

4. IRTAANTUMINEN

*palveluohjauksen päättymisestä muistutetaan asiakasta koko prosessin aikana

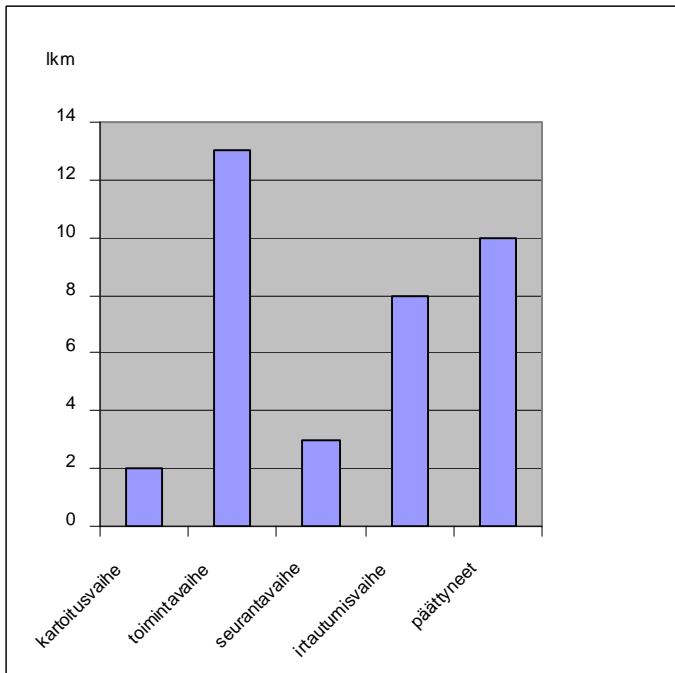
*asiakkaan valmistaminen irtaantumiseen ajoissa

*palveluohjausprosessin läpikäyminen asiakkaan kanssa

*asiakkaan tilanteen päivittäminen yhteistyökumppaneiden kanssa

*yhteydenpito asiakkaaseen ei lopu, tarvittaessa puhelinkontaktit

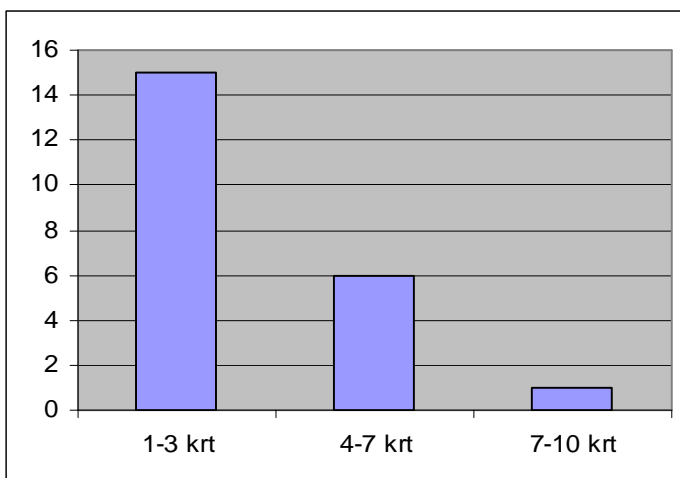
Kartoitusvaiheessa selvitetään kokonaisvaltaisesti asiakkaan elämäntilannetta. Kartoitusvaiheeseen kuuluu ensitapaaminen asiakkaan ja yhteistyötahon kanssa. Ensitapaamisen tavoitteena on antaa asiakkaalle tietoa projektista sekä selvittää palveluohjauksen tarve ja asiakkaan halukkuus osallistua projektiin. Kartoitusvaiheessa varataan riittävästi aikaa asiakkaan tapaamisiin, tuttuuden luomiseen, asiakkaan tarpeiden selvittämiseen ja halukkuuteen saada aikaan muutosta elämässä. **Toimintavaihe** on innovatiivista palveluiden ja erilaisten tukimuotojen suunnittelua ja kokeilua. Asiakkaan kanssa asioidaan, haetaan palveluja ja tuetaan osallistumista esimerkiksi harrastus- tai ryhmätoimintaan. **Seurantavaiheessa** arvioidaan palvelujen toimivuutta ja vaikuttavuutta sekä tehdään tarvittaessa muutoksia. Käyntien tiheyttä harvennetaan elämäntilanteen kohennuttua. **Irtautumisvaiheen** tavoite on päättää palveluohjaus. Irtautuminen tapahtuu vähitellen ja asiakkaalla on mahdollisuus pitää yhteyttä tarpeen mukaan.

Intensiivisen palveluohjauksen eri vaiheissa olevien asiakkaiden lukumäärä, yht. 36 asiakasta (30.9.2011 mennessä).

Konkreettisia asiakkaan kanssa tehtäviä asioita ovat olleet hakemusten täyttäminen, kaupassakäynnit, kodin siivous, ateria- tai siivouspalvelun hankkiminen, asunnon etsiminen, lääkärikäynnit tai muiden sopivien palvelu- tai tukimuotojen löytäminen asiakkaalle. Tärkeä osa työtä on löytää asiakkaalle sopiva vertaistukiryhmä tai harrastus ja saattaa hänet mukaan toimintaan. MT-navigaattori-projektin aikana 12 palveluohjauksen piirissä ollutta asiakasta on ohjattu onnistuneesti projektin tarjoamiin vertaistukiryhmiin ja muuhun vapaaehtoistoimintaan.

Joskus asiakkaalle riittää lyhytkestoisempi palveluohjaus, jolla tarkoitetaan asiakkaan avustamista yksittäisissä asioissa, esimerkiksi apu asunnon hankkimisessa tai hakemusten täytössä. Palveluohjaus jää lyhytkestoiseksi myös silloin, kun asiakkaan palvelu- ja tukimuotojen on todettu olevan kunnossa tai työskentely asiakkaan kanssa ei tuota tulosta päihdeongelman tai asiakkaan sitoutumattomuuden takia.

Tapaamiskerrat lyhytkestoisessa palveluohjauksessa (30.9.2011 mennessä). Kahden asiakkaan tiedot puuttuvat.

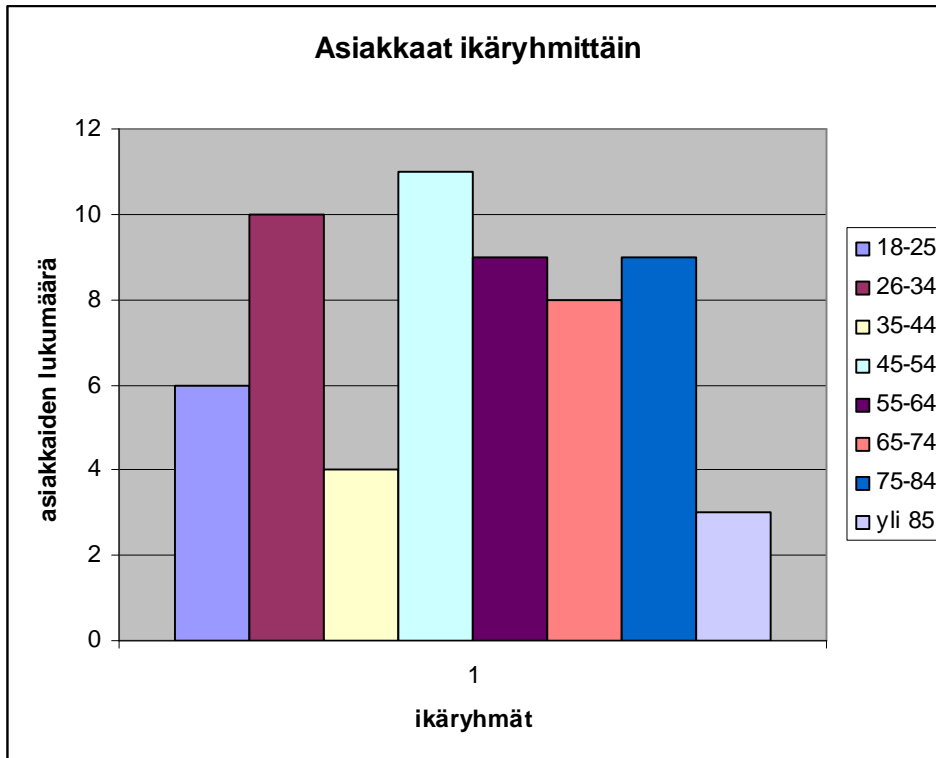
Intensiivisessä palveluohjauksessa on kokeiltu ns. kopparitoimintaa, jolla tarkoitetaan erityisen tiiviin tuen tarjoamista asiakkaalle kuntouttavan katkaisuhoidon tai muun laitoshoidon jälkeen. Monet mielenterveys- ja päihdeasiakkaat jäivät ilman riittävää tukea kotiutuessaan laitoshoidolta. Erityisesti päihdeasiakkaiden kohdalla riski ratketa juomaan on tällöin erityisen suuri. Kopparitoiminnassa asiakasta valmistetaan kotiutumiseen jo kuntouttavan jakson loppupuolella esimerkiksi suunnittelemalla yhdessä asiakkaan kanssa tulevaa ja kotiin tarvittavia tuki- ja palvelumuotoja sekä tarjoamalla asiakkaalle henkistä tukea.

Kopparitoimintaa on kokeiltu neljän päihdeasiakkaan kanssa. Näille asiakkaille on tarjottu intensiivistä tukea; työntekijät ovat tarpeen mukaan päivystäneet puhelimitse iltaisin ja viikonloppuisin tai asiakkaalle on tarjottu mahdollisuus päivittäisiin tapaamisiin. Tähän mennessä yhdenkään päihdeasiakkaan kanssa ei ole saavutettu pysyviä tuloksia kopparitoiminnalla. Intensiivisellä palveluohjauksella ja tuella ei ole pystytty pitkällä aikavälillä auttamaan vakavasti päihderiippuvaisia asiakkaita.

Mielenterveysasiakkaista kopparitoimintaa on kokeiltu viiden asiakkaan kanssa. Kolme heistä on hyötynyt intensiivisestä tuesta. Yhden kanssa kopparitoiminta ei ollut tuloksellista ja yksi asiakassuhde on vasta alkanut. Mielenterveysasiakkaat näyttävät kuitenkin hyötynyt projektin tarjoamasta intensiivisestä tuesta ja kopparitoiminta on ollut heidän kanssaan tuloksellisempaa kuin päihdeasiakkaiden kanssa.

7.1.1 Palveluohjauksen asiakastilastoja

Asiakkaita ohjautunut palveluohjaukseen yhteensä	60
Intensiivinen palveluohjaus	36
Lyhytkestoinen palveluohjaus	24
Päätyneet asiakassuhteet yhteensä	32
Miehiä	31
Naisia	29
Yksinasuvia	43
<u>Ohjautumisen pääasiallinen syy</u>	
Mielenterveys- ja/tai päihdeongelma	42
Muu*	18
(*somaattinen sairaus, vammaisuus, yksinäisyys, ongelmat arjenhallinnassa tai sosiaalisessa elämässä. Joidenkin kohdalla ohjautumisen syy jäi epäselväksi lyhyen asiakkuuden takia.)	

Ohjautuminen asiakkaaksi (asiakkaiden lm)

Kaarinan hyvinvointipalvelut, kotihoito	11
Kaarinan hyvinvointipalvelut, vammaispalvelut	9
Kaarinan mielenterveys- ja päihdeyksikkö Vintti	8
Kaarinan hyvinvointipalvelut, Ikäihmisten neuvola	4
Kaarinan hyvinvointipalvelut, aikuissosiaalityö	4
Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiö	4
Kaarinan aikuispsykiatrian poliklinikka	3
Kaarinan hyvinvointipalvelut, lastensuojelu	3
Asiakas itse ohjautunut	3
Palveluyhdistys Kaseva ry	2
Omaishoidon tukikeskus Visiitti	2
Kaarinan seurakunta	2
Omainen ohjannut	2
Kaarinan terveyskeskus	1
Halikon sairaala	1
Salon A-klinikka	1

Yht. 16 ohjaavaa tahoa

Asiakassuhteen päättyminen (asiakkaiden lm)

Työskentely ei ole tuottanut tulosta	10
Palveluohjauksella asiakkaalle löydetty toimivat palvelu- ja tukimuodot	7
Asiakassuhde ei käynnistynyt	7
Ei palveluohjauksen tarvetta (riittävästi palvelu- ja tukimuotoja)	5
Asiakas siirtyi laitokseen	3

Yht. 32 päättynyttä asiakassuhdetta

Asiakassuhteen päättymissyy oli kymmenen asiakkaan kohdalla se, ettei työskentely tuottanut tulosta. Suurimpana syynä tähän nähtiin pitkään jatkunut päihdeongelma, ongelman kieltäminen tai asiakkaan tyytyväisyys elämäntilanteeseensa päihdeongelmasta huolimatta. Näiden asiakassuhteiden keskimääräinen pituus oli seitsemän kuukautta.

Seitsemän asiakassuhteen kohdalla palveluohjausprosessi onnistui ja asiakkaalle löydettiin toimivat palvelu- ja tukimuodot. Asiakkaille esimerkiksi hankittiin siivous- ja ateriapalvelu, täytettiin hakemuksia ja ohjattiin päivätoimintaan tai MT-navigaattori-projektin vertaistukiryhmiin.

Asiakassuhteista seitsemän ei käynnistynyt ollenkaan. Ensitapaamisen tai muutaman tapaamiskerran jälkeen asiakassuhde yksinkertaisesti tyrehtyi. Syynä tähän nähtiin asiakkaan haluttomuus lähteä mukaan projektiin tai asiakkaan toiveet ja odotukset, jotka eivät vastanneet projektin tavoitteita.

Kartoitusvaiheen jälkeen todettiin viiden asiakassuhteen kohdalla, ettei palveluohjauksen tarvetta ole. Asiakkailta oli projektityöntekijöiden tai yhteistyökumppanin näkemyksen mukaan jo riittävästi hoitokontakteja tai palvelu- ja tukimuotoja.

Asiakassuhteista kolme päättyi, kun asiakas palveluohjausprosessin aikana siirtyi laitokseen. Kaksi heistä siirtyi vanhusten tehostettuun palveluasumiseen ja yksi mielenterveyskuntoutujille suunnattuun kuntouttavaan asumiseen.

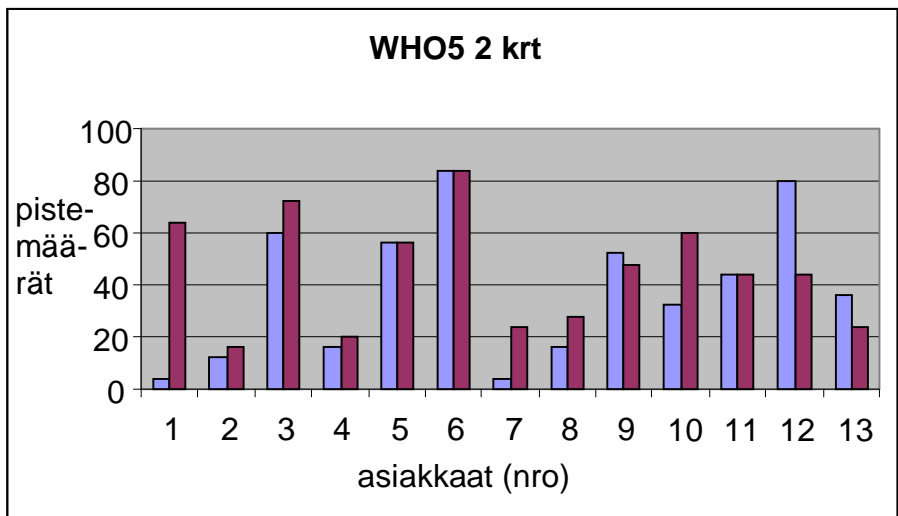
7.1.2 Asiakastyön seuranta

Asiakasrekisterin ylläpitämisestä on tehty rekisteriseloste. Asiakaskäyntien tapahtumat dokumentoidaan tietokoneelle Kaarinan kaupungin suojatulle sivustolle. Asiakkaan kanssa laaditaan palvelusuunnitelma (liite 6), johon kirjataan henkilötiedot, yhteistyötahot, elämänhistoria, tämänhetkinen elämäntilanne ja tavoitteet. Asiakkaan kanssa tehdään kirjallinen sopimus tietojen vaihdosta yhteistyökumppaneiden välillä. Palvelusuunnitelma tarkistetaan säännöllisin väliajoin.

Asiakastyön arviointivälineenä käytetään WHO5 Hyvinvointiseulaa (liite 7). Hyvinvointi-indeksiä kuvataan asteikolla 0-100; mitä suurempi pistemäärä, sitä parempi elämänlaatu. Alle 50 pistettä (huoliraja) viittaa heikkoon elämänlaatuun. Kysely toistetaan asiakkaille 2-3 kuukauden välien.

WHO5-testi on tehty 30.9.2011 mennessä 32 asiakkaalle. Testiä ei ole pystytty tekemään jos asiakassuhde on jäänyt lyhyeksi, asiakas on ollut jatkuvasti päihteiden vaikutuksen alaisena tai hänellä on vaikea muistisairaus. Yleisesti ottaen WHO5-testi ei näytä soveltuvan hyvin vanhusasiakkaille, joilla toimintakyvyn lasku on väistämätöntä ja jotka näkevät realistisesti oman elämänkaarensa pituuden.

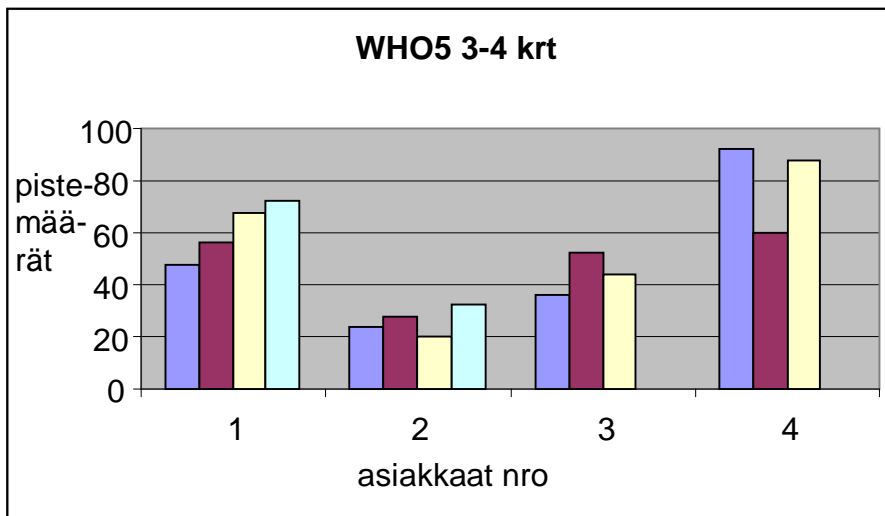
Lähtöpisteissä huolirajan alapuolelle jäi 21 asiakasta. Seitsemällä asiakkaista lähtöpisteet olivat yli 50. Viidellätoista asiakkaalla testi on tehty vain kerran, koska asiakkaan voinnista johtuen testiä ei ole voitu toistaa, asiakassuhde on ollut lyhytkestoinen tai asiakassuhde on vielä uusi. Testi on tehty 13 asiakkaalle kaksi kertaa, kahdelle kolme kertaa ja kahdelle neljä kertaa.

WHO5-testi on tehty 13 asiakkaalle kaksi kertaa. Sininen (vaalea) palkki kuvaa asiakkaan ensimmäistä pistemäärää ja punainen (tumma) toista pistemäärää.

Testituloksissa näkyy asiakastyössä tehty havainto, jossa suhteen alussa asiakas kieltää ongelman kokonaan, tai ei tuo esiin ongelman syvyyttä tai monisäikeisyyttä. Testipisteet voivat silloin olla epärealistisen korkeat. Esimerkiksi päihdeasiakkaan (palkki nro 12 yllä) lähtöpisteet olivat 80 ja kolmen kuukauden kuluttua 44. Johtopäätös on, että korkeat lähtöpisteet johtuivat liiallisesta alkoholinkäytöstä ja siitä aiheutuvien ongelmien kieltämisestä. Toisella kerralla pisteet laskivat, koska asiakas tunnisti alkoholiongelman ja sen vaikutukset elämään.

WHO5 tehty 3-4 kertaa:

WHO5-testi on tehty neljälle asiakkaalle 3-4 kertaa. Palkkisarjat kuvaavat yksittäisen asiakkaan WHO5 pisteiden muuttumista.

Testipisteiden tulos voi myös kertoa sairauden tietystä vaiheesta. Esimerkiksi skitsofreniaa sairastavan asiakkaan (palkki nro 4 yllä) pisteet olivat 92, 60 ja 88. Johtopäätös on, että korkeat lähtöpisteet ja kolmannen testin pisteet kertoivat sairauden maanistyyppisestä vaiheesta ja epärealistisesta käsityksestä omasta itsestä ja elämäntilanteesta. Toinen testitulos viittasi realistisempaan kokemukseen ja hyvään sairauden vaiheeseen.

7.1.3 Esimerkkejä asiakastyöstä

Esimerkki 1.

Sairaseläkkeellä oleva nainen ohjautui asiakkaaksi terveyskeskuksen kautta, jossa huolena oli syvä masennus. Ensitapaamisella asiakkaan kotona selvisi, että hänellä on vaikea nivelrikko käsissä ja polvissa aiheuttaen toimintakyvyn heikkenemistä, ja tästä seurauksena syvää masennusta toivottomuuden tunteineen. Asiakas koki, ettei kivun tunteita olla otettu vakavasti terveydenhuollossa ja oli turhautunut hakemaan enää apua. Asiakas asuu miehensä kanssa omakotitalossa ja kotityöt ovat pääsääntöisesti jääneet aviopuolison harteille. Päätettiin aloittaa säännölliset kotikäynnit viikoittain ja kartoittaa palveluiden tarve.

Kartoitusvaiheessa selvitettiin osa-alueet, joihin asiakas haluaa muutosta. Tapaamiset olivat asiakkaan kotona tai lähdettiin esim. uimaan, kahville tai ostoksille. Aviomies osallistui keskusteluihin tuoden omia näkökantojaan esiin tilanteesta. Toimintavaiheessa lähdettiin hoitamaan nivelrikkoasiaa. Asiakkaalle varattiin lääkäri ja vastaanotoille menttiin mukaan. Työntekijän läsnäolo antoi asiakkaalle rohkeutta ja työntekijän näkemys tilanteesta antoi vakuuttavuutta. Kotiin hankittiin apuvälineitä helpottamaan arjessa selviytymistä sekä osallistumisen mahdollistamiseksi kuljetuspalvelu. Asiakkaalle etsittiin sopivia liikuntamuotoja. Vesiliikunta oli ennestään tuttua ja kuljetuspalvelun turvin asiakas pystyi lisäämään osallistumiskertoja. Hän alkoi myös käydä kerran viikossa MT-navigaattoori-projektin toteuttamassa mielenterveyskuntoutujille suunnatussa ohjatussa kuntosaliryhmässä. Nivelrikon osalta asiakas pääsi kuvauksiin ja myöhemmin polven kanssa leikkaushoitoon. Seurantavaiheessa käyntejä harvennettiin ja asiakkaan

hyvinvointia ja palvelujen toimivuutta seurattiin. Siivouspalvelu hankittiin helpottamaan kodin töitä. Irtautumisvaiheessa sovittiin satunnaisista tapaamisista ja puhelinkontakteista tarvittaessa.

Asiakas on intensiivisen palveluohjauksen myötä saanut elämänhalun takaisin ja masennus on parantunut. Toipumisen jälkeen leikataan toinenkin polvi, joten liikuntakyky tulee kohentumaan huomattavasti aikaa myöten. Asiakas on saanut elämänsisältöä ja uusia ihmissuhteita osallistuessaan vesiliikuntaan ja kuntosalille. Hän on toimintakyvyn parannuttua osallistunut myös retkiin ja tehnyt matkoja miehensä kanssa. Asiakkaalle on tehty WHO5-hyvinvointitesti asiakassuhteen alkamisesta kolmen kuukauden välein. Pisteet ovat nousseet tasaisesti: 48, 56, 68 ja 72.

Esimerkki 2.

Pitkään alkoholiuongelmasta kärsinyt 58-vuotias nainen ohjautui asiakkaaksi mielenterveys- ja päihdeyksikkö Vintin kautta. Asiakkaan lapset olivat huostaanotettu ja aviopuoliso kuollut. Yhteistyötaho osallistui ensitapaamiseen asiakkaan kanssa. Asiakas oli retkahtanut muutaman vuoden raittiin jakson jälkeen. Raittiin jakson aikana asiakas oli osallistunut kuntouttavaan työtoimintaan. Kartoitusvaiheessa tavoitteeksi asetettiin juomaputken päättäminen. Asiakkaalle järjestettiin katkopaikka, jonka jälkeen tarkoitus oli kokeilla kopparitoimintaa, eli lähteä intensiivisesti työskentelemään asiakkaan kanssa hänen kotiutuessaan laitoksesta. Suunnitelma kuitenkin epäonnistui asiakkaan ratketessa juomaan. Asiakas toi esiin halun lopettaa alkoholinkäyttö, mutta voimavaroja tai todellista motivaatiota ei löytynyt.

Asiakkaan tilanteessa ei ole vuoden sisällä tapahtunut muutosta eikä asiakastyö ole edennyt toimintavaiheeseen. Hänen kanssaan ei ole pystytty tekemään palvelusuunnitelmaa tai WHO5-hyvinvointitestiä. Asiakkaalla on edelleen mahdollisuus olla yhteydessä työntekijöihin ja hänen kanssaan on käyty puhelimitse motivoivaa keskustelua juomisen lopettamiseksi.

7.1.4. Palveluohjauksellinen kehittämistyö

Kaarinassa on toiminut palveluohjaustyöryhmä vuodesta 2004. Projektin työntekijät kutsuttiin mukaan työryhmän työskentelyyn toukokuussa 2010. Työryhmä kokoontuu kaksi kertaa vuodessa ja sen tavoitteena on pohtia palveluohjauksen merkitystä kaarinalaisessa palvelujärjestelmässä. Syksyllä 2010 työryhmästä valittiin seitsemän työntekijän ryhmä ideoimaan palveluohjauksen jalkauttamista työväliseksi eri työyhteisöihin. Työskentelyn tuloksena MT-navigaattori-projektin työntekijät saivat tehtäväksi suunnitella ja järjestää kaksi palveluohjauksellista kehittämispäivää kotihoidon työntekijöille. Kevästä 2011 lähtien Ritu Loijas on toiminut Kaarinan palveluohjaustyöryhmän puheenjohtajana ja Annastiina Jansén sihteerinä.

Kehittämispäivät pidettiin toukokuussa ja syyskuussa 2011. Kehittämispäiviin osallistui 13 kotihoidon työntekijää, kaksi jokaisesta alueellisesta tiimistä. Kehittämispäivien tavoitteena oli pohtia minkälaisena asiakasryhmänä mielenterveys- ja päihdeasiakkaat näyttäytyvät tämän päivän kotihoidon työssä ja pohtia mitä palveluohjauksellinen työote on omassa työssä. Päivien aikana saatiin arvokasta tietoa työntekijöiden näkemyksistä tämän päivän

kotihoitotyössä. Suunnittelutyötä tukivat Kaarinan hyvinvointipalveluiden vanhuspalvelujohtaja ja kotihoidon johtaja.

7.2 Vapaaehtoistoiminta, vertaistuki- ja ryhmätoiminta

Monella asiakkaalla on tarve rinnalla kulkijaan kodin ulkopuolella asioidessa tai tarve keskustelukumppaniin. Tukihenkilöiden ja vapaaehtoisten tarve on Kaarinassa suuri ja siihen pyritään vastaamaan rekrytoimalla ja kouluttamalla vapaaehtoistoimijoita. Heidän sitoutumistaan, jatkamistaan ja jaksamistaan varmistetaan tarjoamalla lisäkoulutusta, työnohjausta, säännöllisiä tapaamisia sekä virkistystoimintaa.

Syksyn 2010 aikana koulutettiin neljä tukihenkilö/vapaaehtoistojaa. Keväällä 2011 järjestettyyn koulutukseen ilmoittautui yksi vapaaehtoinen. Kaksi lähihoitajaopiskelijaa jäi omaan opiskeluun liittyvän harjoittelujakson jälkeen vapaaehtoistoimijoiksi MT-navigaattori-projektiin. Lisäksi kaksi lähihoitajakoulutuksen opiskelijaa suoritti opintosuorituksia olemalla mukana projektin vapaaehtoistoinnassa tukihenkilönä ja ryhmänohjauksessa keväällä 2011.

7.2.1 Ammatillisesti ohjattu vertaisryhmätoiminta

Ammatillisesti ohjattuja ryhmätoimintoja käynnistettiin syksyn 2010 aikana kolme ja vuoden 2011 aikana aloitettiin naisten suljettu ammatillisesti ohjattu vertaisryhmä, avoin nuorten ryhmä sekä yhteistyö jo toimivan liikuntaryhmän kanssa. Kuntaryhmä muuttui 2.1.2011 kokonaan vapaaehtoisen vetämäksi vertaistukiryhmäksi. Asiakkaina eri ryhmissä olivat hankkeen omat asiakkaat, Palveluyhdistys Kaseva ry:n kohtaamis- ja päivätoimintapaikan Kiesin kävijät, aikuispsykiatrisen poliklinikan asiakkaat sekä erityisnuorisotyön asiakkaat. Asiakkaita ryhmissä oli yhteensä keskimäärin 30.

1.9.2010–30.9.2011 välisenä aikana toteutettiin seuraavat ryhmätoiminnot:

1) Kasevan Kiesin sunnuntairyhmä alkoi 24.10.2010:

- * avoin ryhmä Kiesin ja MT-navigaattori-projektin asiakkaille
- * joka toinen sunnuntai Kiesissä klo 14–16
- * kävijöitä noin 5-10
- * tarjottiin tuttu ja turvallinen paikka katkaisemaan viikonlopun yksinäisyys
- * mahdollistettiin tuttavien tapaaminen
- * joka toinen kerta yhteinen ruoanvalmistus
- * tammikuussa 2011 aloitti lähihoitajaopiskelija hankkeen vapaaehtoisena ja toisena ohjaajana ruoanvalmistuspäivinä

2) Elokuvaryhmä 3.11.2010–31.5.2011:

- * suljettu ryhmä
- * joka toinen keskiviikko klo 9–12 Nuorisotila Ampperissa. Tammikuusta 2011 joka keskiviikko
- * kävijöitä kolme, 2011 alkaen viisi, otettiin max. viisi

- * aktivoitiin nuorten mielenterveysasiakkaiden vuorovaikutus- ja sosiaalisia taitoja
- * lisättiin rohkeutta osallistua ryhmiin, tutustua omanikäisiin
- * kannustettiin kotoa lähtemiseen

3) Kuntopiiri alkoi 2.11.2010:

- * alussa suljettu ryhmä MT-navigaattori-projektin asiakkaille. Avattiin myös muille mielenterveyskuntoutujille keväällä 2011
 - * joka tiistai klo 15–16.30 Visiitin kuntosalilla
 - * kävijöitä kuusi
 - * aktivoitiin liikkumaan
 - * rohkaistiin omaehtoiseen liikkumiseen
- Muuttui kokonaan vapaaehtoisen vetämäksi vertaistukiryhmäksi 2.1.2011

Kuvassa kuntopiiriläisiä joulugloggilla ja hikeä hakemassa

4) Naistenryhmä alkoi 15.3.2011:

- * suljettu ryhmä
- * kokoontui viisi kertaa
- * kävijöitä viisi
- * käsiteltiin naiseutta, naisellisuutta, kasvua, omaa jaksamista, hyvää oloa ja muuta naisena, äitinä, siskona, tyttärenä, ystävänä olemiseen liittyviä asioita

5) Liikuntaryhmä 1.4.2011 (hanke liittyi mukaan jo toimivaan ryhmään):

- * avoin ryhmä kaikille mielenterveys- ja päihdekuntoutujille
 - * joka torstai klo 14–15 Vaparin liikuntatiloissa
 - * kävijöitä 6-12
 - * yhdessä liikkumisen iloa
- Ohjausvastuun otti kokonaan lähihoitajaopiskelija, hankkeen vapaaehtoinen

6) Nuorten ryhmä aloitettiin 7.9.2011

- * avoin nuorten ryhmä kaikille mielenterveyskuntoutujille
 - * joka keskiviikko klo 15.30–18.00
 - * kävijöitä 5-8
 - * itsensä tuntemista, kehittämistä, voimaantumista, toiminnallista tekemistä
- Ohjausvastuu jaettu Kasevan Kiesin ohjaajien kanssa

Keväällä teetetyin kyselyn perusteella asiakkailta saatuja kommentteja kysymykseen "mistä olet ryhmätoiminnassa pitänyt eniten?":

"Sosiaalisuus", "tuttu ryhmä", "hyvä yhteishenki", "ilo ja nauru sekä leppoisa tunnelma", "yhdessä tekeminen"

Ja ryhmän ohjaajille lähetettiin seuraavia terveisiä:

"Kiitos ryhmäohjaajalle", "toivottavasti teillä on mahdollisuutta jatkaa toimintaa", "teette arvokasta työtä ja kiva että saa olla mukana", "olette innostavia, rentoja ja aitoja, joka mahdollisti kotoisuuden tunteen ja välittömän ilmapiirin".

Ammatillisesti ohjattujen vertaistukiryhmien kävijöiden mukaan mm. sunnuntairyhmä lisää sosiaalista elämää, lisää mahdollisuuksia tavata muita ihmisiä myös viikonloppuna sekä antaa virikkeitä uusiin asioihin ja harrastuksiin. Sunnuntairyhmä katkaisee pitkän ja yksinäisen viikonlopun. Se auttaa masentuneen mielentilan kohentamisessa ja pitää vireyttä yllä. Lisäksi tieto ryhmästä auttaa jopa nukkumaan edellisen yön, kun edessä ei ole yksinäinen päivä.

Asiakkaiden mielestä ryhmätoiminta ei tue pelkästään heitä itseään, vaan myös heidän omaisia ja läheisiä, joiden oma arki helpottuu, kun läheinen on ohjatussa toiminnassa.

7.2.2 Vapaaehtoistoiminta

Tukihenkilöille järjestettiin lokakuussa 2010 alkanut 32 tuntia kestävä tukihenkilö- ja vapaaehtoistoiminnankoulutus, joka jaottui kuudelle eri päivälle. Koulutusta markkinoitiin Kaarina-lehden ja Kunnallislehden lisäksi mm. kauppojen ilmoitustauluilla, oppilaitoksissa, kirjastoissa, yhteispalvelupisteissä sekä terveyskeskuksissa. Haastatteluun osallistui viisi vapaaehtoista, joista koulutuksen aloitti neljä. Henkilökohtaisesta tukihenkilötoiminnasta kiinnostui kaksi. Kaikki neljä koulutettua osallistuvat myös ryhmissä ja palvelukeskuksissa tapahtuvaan vapaaehtoistoimintaan.

Kuva tukihenkilökurssin päätöstilaisuudesta.

Helmikuussa 2011 markkinoidusta vapaaehtoistoiminnan koulutuksesta kiinnostuneita oli yksi. Erillistä koulutusta ei hänelle järjestetty, koska hän oli Palveluyhdistys Kaseva ry:n aikaisemmin kouluttama ja toiminnassa mukana ollut tukihenkilö. Lisäksi vapaaehtoistoiminnasta innostui kaksi lähihoitajaopiskelijaa harjoittelujaksonsa jälkeen keväällä 2011.

Toinen opiskelijoista oli harjoittelujaksolla Kasevan Kiesissä ja osallistui harjoittelujaksolla sunnuntairyhmän ohjaamiseen ja halusi jäädä vapaaehtoiseksi ryhmänohjaajaksi ruoanlaittosunnuntaisin. Toinen opiskelija oli harjoittelujaksolla Kaarinan Mielenterveys- ja Päihdeyksikkö Vintin yksikössä toimintakeskus Talolla ja innostui oman liikunnallisen taustansa ansiosta liikuntaryhmän ohjaamisesta.

Vapaaehtoistoimijoille suunnattuja koulutuksia, virkistystoimintaa ja erilaisia ryhmä- ja yksilötapaamisia järjestettiin raportointikauden aikana useita. Vapaaehtoisilla oli mahdollisuus osallistua mm. Helsingissä pidettäviin mielenterveysmessuihin, hankkeen järjestämiin luentotilaisuuksiin ja seminaariin, piknik-risteilyyn, yhteisiin tapaamisiin ja jouluruokailuun. Tapaamisten tarkoituksena oli antaa työnohjauksellista tukea, jakaa kokemuksia, saada vertaistukea, lisätä jaksamista, vaihtaa ajatuksia ja kuulumisia sekä ennen kaikkea olla yhdessä ja kokea yhteenkuuluvuuden tunnetta. Yhteisten tapaamisten ja tapahtumien lisäksi projektityöntekijä tapasi vapaaehtoistoimijoita kahden kesken, jolloin voitiin paneutua paremmin ja syvemmin vapaaehtoisen omaan jaksamiseen ja mahdollisiin tuettavan ja autettavan/ryhmän välisiin kysymyksiin.

Vapaaehtoistoimijoita on 30.9.2011 seitsemän ja vapaaehtoistoiminnantunteja tehtiin raportointiaikana noin 320.

Keväällä tehdyn kyselyn myötä tukihenkilöt saivat seuraavia terveisiä kysymyksen, "mistä olet tukihenkilötoiminnassa pitänyt eniten?" perusteella:

"Uudesta tuttavuudesta", "yhdessäolo on tärkeää", "on tekemistä" ja "olet paras ihminen elämässäni"

7.2.3 Projektin asiakkaille suunnatut tilaisuudet, tapahtumat ja retket

3.11.2010 oltiin mukana yhteistyössä Kasevan Kiesin, Talon sekä Napin ja Plätyn kanssa järjestetyssä Halloween-juhlassa. Mukana oli yksi projektin asiakas.

23.12.2010 oli mahdollisuus osallistua yhteistyössä järjestettyyn jouluruokailuun. Mukana oli yksi hankkeen projektityöntekijä.

22.3.2011 järjestettiin kuntoryhmäläisille Piknik-risteily Turun saaristoon. Mukana oli projektityöntekijän lisäksi kolme kuntoryhmän asiakasta sekä neljä vapaaehtoistoimijaa. Matka oli samalla vapaaehtoisille kiitos- ja virkistysmatka.

6.6.2011 osallistuttiin yhteistyössä Kasevan Kiesin, Talon sekä Napin ja Plätyn kanssa järjestettyyn kesäurheilupäivään Kaarinan keskusliikuntapuistossa.

14.6.2011 järjestettiin hankkeen asiakkaille veneretki Turun kaupungin virkistyskäytössä olevaan Vepsän saaren yhteistyökumppani Napin ja Plätyn veneellä. Retkeen osallistui projektityöntekijöiden lisäksi kuusi asiakasta sekä kaksi vapaaehtoista.

Kuvassa työntekijöitä ja vapaaehtoisia veneretkellä

23.6.2011 osallistuttiin yhteistyössä Kasevan Kiesin, Talon ja Napin ja Plätyn kanssa järjestettyyn kesäjuhlaan Kaarinan Kuuslahdessa. Juhlissa nautittiin salaattia ja grillimakkaraa, mansikkakakkua ja kahvia. Lisäksi oli mahdollisuus saunaan ja uida ja lopuksi vielä tanssia työntekijöistä koostuneen trion säestäessä.

Kuvassa työntekijöiden trio ja "kesäillan valssia"

30.6.2011 tehtiin retki paikallisbussilla Salon iltatorille. Mukana oli viisi asiakasta ja yksi projektityöntekijä.

5.7.2011 oltiin katsomassa Paimion kesäteatterissa musikaalia Myrskyluodon Maija kolmen asiakkaan ja yhden projektityöntekijän voimin.

6.7.2011 käytiin elokuvaryhmäläisten kanssa Turussa elokuvissa. Mukana oli neljä asiakasta ja yksi projektityöntekijä.

14.7.2011 lähti junalla Särkänniemen huvipuistoon kolme asiakasta, yksi vapaaehtoinen ja yksi projektityöntekijä. Matkaa markkinoitiin kaikille hankkeessa mukana oleville nuoremmille asiakkaille.

28.7.2011 järjestettiin pieni saaristokierros (Kaarina – Rymättylä - Seilin saari - Nauvo-Parainen - Kaarina) tilausbussilla. Mukana oli projektityöntekijän lisäksi kaksi vapaaehtoista ja 14 asiakasta. Alla kuva Seilin kirkon edustalta.

14.–16.9.2011 järjestettiin yhteistyössä Kasevan Kiesin kanssa leiri Turun ja Kaarinan seurakunnan Sinapin leirikeskuksesta Kaksikerrassa. Mukana oli 12 asiakasta.

21.9.2011 toteutettiin yhteistyöryhmän järjestämä veneretki Turun saaristoon. Osallistujia oli neljätoista.

7.3 Yleisötilaisuudet ja tapahtumat

17.11.2010 järjestettiin iltatilaisuutena Hovirinnan Palvelukeskuksessa ”Päihdeongelmat, myytit ja todellisuus” – maksuton yleisötilaisuus, jossa luennoitsijana oli Turun yliopiston sosiaalitieteiden laitoksen lehtori Heikki Suhonen. Osallistujia tilaisuudessa oli noin 25. Tilaisuutta markkinoitiin paikallislehdissä, yhteispalvelupisteissä ja kaupungin ilmoitustauluilla sekä sähköisesti kaupungin työntekijöille.

8.2–13.5.2011 järjestettiin MT-ajokorttikoulutus (yht. 16 tuntia), jossa kouluttajana toimi Katri Pihlaja YTM. Koulutukseen osallistui MT-navigaattori-projektin työntekijöiden lisäksi Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön, Palveluyhdistys Kaseva ry:n Kasevan Kiesin, Kaarinan hyvinvointipalvelujen mielenterveys- ja päihdeyksikkö Vintin sekä Omaiset mielenterveystyön tukena Lounais-Suomen yhdistys ry:n työntekijöitä. Osallistujia oli yhteensä 22.

12.3.2011 järjestettiin maksuton vapaaehtoistoiminnan seminaari Kaarinassa Hovirinnan koululla vapaaehtoistyötä tekeville ja vapaaehtoistyötä järjestäville yhdistyksille, seurakunnille ja kunnille. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä Suomen Kylätoiminta ry:n Kylä auttaa ja välittää kriisissä – hankkeen kanssa. Tilaisuutta markkinoitiin laajasti Länsi-Suomen alueella niin paikallislehdissä, ilmoitustauluilla, yhteispalvelupisteissä kuin myös sähköisesti mm. kuntien sosiaalityöntekijöille, nuorisotyöntekijöille, vapaaehtoisjärjestöille sekä kulttuuri- ja kansalaistoiminnan viranhaltijoille. Tilaisuuteen osallistui noin 70 henkilöä. Seminaarin ohjelma on liitteessä 8.

5.4.2011 järjestettiin iltatilaisuutena yleisöluentotilaisuus Kaarinan kirkon seurakuntasalissa teemalla: "Lasten ja nuorten masennuksen tunnistaminen ja puheeksi ottaminen". Tilaisuus oli ensimmäinen masennuksen tunnistamiseen ja puheeksi ottamiseen liittyvästä yleisöluentosarjasta. Seuraavat kaksi luentoa tullaan järjestämään syksyllä 2011. Luennoitsijana oli nuorisopsykiatrian erikoislääkäri, lääketieteen tohtori Linnea Karlsson. Tilaisuudessa oli osallistujia noin 50. Suuren suosion saanutta tilaisuutta markkinoitiin sähköisesti mm. Kaarinan päiväkotien, koulujen, sosiaalitoimen, perhepäivähoidon ja neuvoloiden työntekijöille sekä laajasti myös muille yhteistyökumppaneille. Lisäksi paikallislehdissä, yhteispalvelupisteissä ja ilmoitustauluilla oli ilmoitus tilaisuudesta.

8 OSAAMISEN VAHVISTAMINEN

Projektityöntekijöillä on mahdollisuus osallistua monipuolisiin koulutuksiin. Raportointikauden aikana on osallistuttu seuraaviin koulutuksiin:

- * Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden arviointi ja kohtaaminen, järjestäjä Itku-työryhmä
- * RAY:n avustustoiminta ja Kaste-ohjelma, järjestäjä Kaste-hanke
- * Mielenterveystyön verkostoyhteistyön avauskokous, järjestäjä ASPA
- * Tupakoimattomuuden edistäminen, alkoholin käytön riskikäytön puheeksi ottaminen, stressin hallinta, järjestäjä
- * Salassapitosäännökset terveydenhuollon moniammatillisessa yhteistyössä, järjestäjä Aluekehityssäätiö
- * Kylä auttaa ja välittää kriisissä – hankkeen koulutus, järjestäjä Suomen kylätoiminta ry
- * Pienillä askelilla eteenpäin - ikääntyvä päihteiden käyttäjä asiakkaana, järjestäjä Kaarinan kotihoito- ja vanhuspalvelut
- * Ikääntyneen mielenterveys, järjestäjä Kaarinan kotihoito- ja vanhuspalvelut
- * Valtakunnallinen vapaaehtoistoiminnan seminaari, järjestäjä Kansalaisareena ry
- * Lapsiomaisen tarina, järjestäjä Omaiset mielenterveystyön tukena Lounais-Suomen yhdistys ry
- * Mielenterveystyömessut, järjestäjä Mielenterveyden keskusliitto ry
- * Menumessut, järjestäjä Kansalaisareena ry
- * Ea-kurssi I, järjestäjä Suomen Punaisen Ristin Varsinais-Suomen piiri
- * Rajattomat tarpeet - rajalliset resurssit. Länsi-Suomen sosiaali- ja terveystieteiden kehittämisspäivä, järjestäjä STKL
- * Projektin innovaatiot käyttöön, järjestäjä STKL
- * Vammaisten mielenterveys- ja päihdetyön valtakunnallinen kehittämisseminaari, järjestäjä Sininauhaliitto ja THL
- * Uutta tietoa masennuksesta ja sen hoidosta, järjestäjä MTKL, Omaiset mielenterveystyön tukena Lounais-Suomen yhdistys ry
- * Kriisityön seminaari, järjestäjä Suomen Punaisen Ristin Varsinais-Suomen piiri

- * Halko seminaari, järjestäjä Turun kaupunki, Varsinais-Suomen päihdekoulutustyöryhmä
- * Valomerkkipäivä, järjestäjä Kaarinan kaupunki
- * Vertaisryhmäohjaajakoulutus, järjestäjä Mannerheimin Lastensuojeluliiton Varsinais-Suomen piiri
- * Turvallisuusriskien ennaltaehkäisy ja uhkatilanteiden maltillinen kohtaaminen vanhus- ja hoivatyössä, järjestäjä Valmakoti ja turvallisuuskouluttaja Asko Mäkinen
- * Facebook työväliseenä-koulutus, järjestäjä Kaarinan kaupunki
- * Omin Jaloin- koulutus, järjestäjä Lohjan kaupunki
- * MT-ajokorttikoulutus, järjestäjä MT-navigaattori-projekti, kouluttajana Katri Pihlaja YTM Koulutukseen osallistui MT-navigaattori -projektissa työskentelevien lisäksi muiden yhteistyökumppaneiden työntekijöitä.

9 PROJEKTIN ARVIOINTI

9.1 Ohjausryhmän itsearviointi

Projektin ohjausryhmästä kuusi Kasevan ja säätiön ulkopuolista jäsentä arvioi omaa toimintaansa ja projektia vastaamalla kirjallisesti viiteen kysymykseen (liite 9). Ohjausryhmän puheenjohtaja kokosi vastauksista seuraavan yhteenvedon:

Ohjausryhmän jäsenet ovat kokeneet oman roolinsa lähinnä projektista tiedottajana ja asiakkaiden ohjaajana sekä projektityöntekijöiden tukijana ja kannustajana. Omassa työssä ja työyhteisössä projekti on näkynyt yhteistyökumppanina ja lisäresurssina asiakastyössä sekä henkilökunnan palveluohjauskoulutuksessa. Projektin molemmat toimintamuodot, palveluohjaus ja monipuolinen tukitoiminta, on koettu yhtä merkittävänä.

Jatkossa ohjausryhmän jäsenet haluavat edelleen panostaa projektista ja sen toiminnoista tiedottamiseen, yhteisten asiakkaiden hyvinvointiin ja palvelujen järjestämiseen projektin päätyttyä sekä aktiiviseen osallistumiseen ohjausryhmän toimintaan.

Projektin jäljellä olevana toiminta-aikana voitaisiin ohjausryhmän jäsenten mielestä panostaa vielä enemmän jo olemassa oleviin asiakassuhteisiin ja niiden jatkopalvelujen järjestämiseen, kehittää verkostotyötä ja löytää mahdollisesti uusiakin yhteistyökumppaneita sekä juurruttaa koulutuksella palveluohjaus ja palveluohjauksellinen työote kaarinalaiseksi toimintatavaksi.

Ohjausryhmässä tulisi myös miettiä, miten vältetään siltä, ettei projektityöntekijöiden mukana katoa valtava määrä tietoa ja kokemuksia projektin kohderyhmään liittyvistä asioista. Miten siirretään eteenpäin se hiljainen tieto, mitä ei voi lukea loppuraportista?

9.2 Yhteistyökumppaneiden suorittama arviointi

MT-navigaattori -projekti tehti keväällä 2011 yhteistyökumppaneille arviointikyselyn (liite 10). Kysely lähetettiin yhteensä 45 yhteistyökumppanille. Vastausprosentti oli 29. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää yhteistyökumppaneiden näkemyksiä ja tyytyväisyyttä tai tyytymättömyyttä hanketta kohtaan.

	Täysin samaa mieltä	Jokseenkin samaa mieltä	En osaa sanoa	Jokseenkin eri mieltä	Täysin eri mieltä
1. Olen saanut riittävästi tietoa projektista	7	5		1	
2. Projekti on tarpeellinen osa Kaarinan palvelujärjestelmää	11	1		1	
3. Työntekijöitä on helppo lähestyä	11	2			
4. Työntekijöihin on helppo saada yhteyttä	8	5			
5. Työntekijöillä on riittävä ammattitaito ja koulutus	6	6	1		
6. Projekti on hyvä yhteistyökumppani	10	2	1		

Yhteistyökumppaneiden mielestä hankkeessa toimivat hyvin: asiakastyö, ryhmä- ja tukihenkilötoiminta, yhteistyö kaupungin työntekijöiden kanssa, riittävä ajankäyttö asiakasta kohden, alkukartoitus, osaavat ja energiset työntekijät, joustavuus, avoin asenne haasteellisia asiakkaita kohtaan, ikäihmisten huomioiminen, tarvittavien tukitoimien aloittaminen välittömästi, asiakkaille on saatu apua, empaattisuus asiakkaita kohtaan, konkreettinen työskentely asiakkaan kanssa, tavoitettavuus sekä 12.3.2011 järjestetty seminaari. Yhdessä vastauksissa todettiin *"meillä ei ole tietoa mikä on hankkeen tarkoitus"*.

Kehittämisen kohteina nähtiin: yhteistyön lisääminen eri tahojen välillä, konsultaatiot asiakasta koskevissa asioissa, tiedottamisen lisääminen, kohderyhmän rajaaminen sekä parityöskentelytarpeen kriittisempi määrittely. Lisäksi toivottiin nopeampaa yhteydenottoa asiakkaaseen, kaikkien työntekijöiden osallistumista tehokkaaseen kenttätyöhön, maahanmuutajien kanssa tehtävän työn lisäämistä, kirjallisen raportoinnin lisäämistä sekä toiminnan vaikuttavuuden arviointia laadullisesti ja numeerisesti. Juurruttamista pidettiin tärkeänä.

Yhteistyökumppanit toivoivat omalta osaltaan olevansa aktiivisempia yhteistyössä, verkostopalaverien järjestämisessä ja asiakkaiden ohjaamisessa aktiivisemmin toiminnan piiriin sekä olla itse mukana kehittämistyössä.

9.3 Asiakaspalaute

Projektin asiakkaille tehtiin keväällä 2011 asiakaskysely (liite 11). Kyselyt toimitettiin joko kotikäynneillä, ryhmässä tai postitse. Asiakkaat täyttivät kyselyn itsenäisesti tai projektissa työskennelleen harjoittelijan avulla. Kyselyjen vastaukset pyydettiin toimittamaan vastauskuoressa tai jättämään ryhmänohjaajalle.

Asiakaspalautteita toimitettiin 31 ja vastausprosentti oli 70. Kaksitoista vastaajaa oli osallistunut palveluohjaukseen, kymmenen ryhmätoimintaan ja neljä molempiin toimintoihin. Kahdella asiakkaista oli tukihenkilö.

PALVELUOHJAUS

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	en osaa sanoa	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
1. Työntekijöiden ajankäyttö on ollut kohdallani riittävää	5	5			2
2. Työntekijöiden mukanaolo on tuonut elämään positiivisia vaikutuksia	9	3			
3. Olen tullut kuulluksi ja ajatukseni on otettu huomioon palveluja suunniteltaessa	6	5			1
4. Olen saanut elämäni helpottavia palvelu- ja tukimuotoja	8	3		1	

Palveluohjausosioon vastanneet olivat tyytyväisiä seuraaviin asioihin: kotikäynnit, työntekijät ihmissläheisiä ja joustavia, asiakkaan kohtaaminen ja kuulluksi tuleminen, asioiden käsittely ja muustakin kuin sairaudesta puhuminen, avoimuus ja positiivisuus.

Vastaajat olisivat toivoneet enemmän kotikäyntejä, aikaa ja ryhmiä. Työntekijöille annettu kouluarvosana oli 9. Työntekijöille lähetettiin seuraavia terveisiä: *"Jatkakaa samaan ratkaisukeskeiseen malliin", "jaksamista", "olette nostaneet mustasta tuntemattomasta"*.

RYHMÄTOIMINTA

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	en osaa sanoa	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
1. Ryhmään osallistuminen auttaa minua jaksamaan paremmin	6	3	1		
2. Osallistun ryhmään tavatakseni muita ihmisiä	9	1			
3. Olen löytänyt minulle sopivan ryhmän	5	2	3		
4. Toiveeni ja ajatukseni on otettu huomioon ryhmiä suunniteltaessa	7	2	1		

Ryhmätoimintaan vastanneet asiakkaat olivat tyytyväisiä: sosiaalisuus, elokuvien katselu, tuttu ryhmä, hyvä yhteishenki, ilo ja nauru, leppoisa tunnelma, yhdessä tekeminen sekä siitä, että ryhmä toimii sunnuntaina ja siten katkaisee pitkän ja yksinäisen viikonlopun. Vastaajat toivoivat että, kokoontumisia olisi useammin.

Ryhmänohjaajille annettu kouluarvosana oli 9. Työntekijöille lähetettiin seuraavia terveisiä: *"Kiitos ryhmänohjaajalle", "Toivon ryhmänohjaajan mahdollisuutta jatkaa toimintaa", "Teette arvokasta työtä", "Kiva, että saan olla mukana", "Olette innostavia, rentoja ja aitoja, joka mahdollisti kotoisuuden tunteen ja välittömän ilmapiirin ryhmässä".*

TUKIHENKILÖTOIMINTA

	täysin samaa mieltä	jokseenkin samaa mieltä	en osaa sanoa	jokseenkin eri mieltä	täysin eri mieltä
1. Tukihenkilön ajankäyttö on ollut kohdallani riittävää		1		1	
2. Tukihenkilön mukanaolo on tuonut elämäni positiivisia vaikutuksia	1		1		
3. Tukihenkilö on minulle tärkeä	1	1			
4. Tukihenkilön kanssa olen voinut	1			1	

toteuttaa minulle tärkeitä asioita					
---	--	--	--	--	--

Vastaajat olivat tukihenkilötoiminnan osalta tyytyväisiä: yhdessäolo ja tekeminen ja uusi tuttavuus. Tukihenkilöille lähetettiin seuraavia terveisiä: *"yritetään jatkaa"* ja *"olet ihanin ihminen elämässäni"*. Tukihenkilöille annettu kouluarvosana oli 9. Palautteissa vastaajille ei ollut muita toiveita tukihenkilötoiminnan suhteen.

9.4 Projektiryhmän itsearviointi

Projektiryhmän säännölliset ja intensiiviset tapaamiset ovat osoittautuneet hyödyllisiksi. Kolmen viikon välein pidetyt tapaamiset mahdollistavat jatkuvan tiedon vaihdon projektin tilanteesta ja pitävät työntekijät kiinni projektissa. Työntekijät ovat kokeneet, että tapaamisilla syntyy hyviä ideoita ja kehittämistarpeita. Säännöllisten tapaamisten ansiosta ne eivät pääse unohtumaan ja niitä jalostetaan käytäntöön. Tapaamisissa on vallinnut myönteinen kriittinen ilmapiiri, jossa punnitaan ja perustellaan tarkasti uusia kehittämisen kohteita. Projektiryhmässä yhdistetään moniammatillista osaamista, mikä tukee työntekijöiden omaa henkilökohtaista ammatillista kasvua.

Projektiryhmän työntekijät kokevat, että verkostoitumisessa ja yhteistyössä on onnistuttu hyvin. Suuri ohjaavien tahojen määrä (16) kertoo luottamuksesta projektiin sekä työntekijöiden ammatillisuuden arvostamisesta. Alussa haasteena koettiin projektityöntekijöiden puutteet Kaarinan palvelujärjestelmän tuntemuksessa. Projektin edetessä on opittu eri tahojen toimintatapoja sekä verkostoiduttu palvelujärjestelmään.

Kahdessa eri toimipisteessä työskentely vaikuttaa väistämättä heikentävästi työntekijöiden me-henkeen ja yhteistyöhön. Eri toimipaikoissa työskentelevien työntekijöiden keskinäinen kommunikointi jää usein sähköisen kommunikoinnin varaan sekä ART-tapaamisiin ja projektipalaverihin. Ns. luonnollista päivän aikana tapahtuvaa kommunikointia ei synny.

Erittäin hyvänä ja tärkeänä pidetään sitä, että projektiryhmän kokouksissa asiat käsitellään ennalta laaditun asialistan mukaan ja keskusteluista sekä päätöksistä laaditaan muistiot, mitkä käydään läpi seuraavassa tapaamisessa.

10 KEHITTÄMISTARPEET

10.1 Palveluohjauksen kehittäminen

Intensiivisessä palveluohjauksessa tullaan panostamaan laadullisuuteen ja keskittymään jo olemassa oleviin asiakkaisiin. Ohjaavan tahon ja muiden asiakkaan kanssa työskentelevien tahojen asiantuntemusta ja tietämystä asiakkaan tilanteesta tullaan hyödyntämään entistä paremmin. Tiedonkulkua ja säännöllistä yhteydenpitoa yhteistyötahojen kanssa tullaan entisestään tehostamaan. Näin lisätään jo ennestään hyvää yhteistyötä, työskennellään tehokkaammin yhteisten päämäärien saavuttamiseksi ja löydetään parempia ratkaisukeinoja asiakkaan elämäntilanteen parantamiseksi.

Tässä vaiheessa projektia uusia asiakkaita otetaan harkitusti palveluohjauksen piiriin. Asiakasmäärän rajaamisella ja intensiivisellä työskentelyllä voidaan saada pysyvämpiä tuloksia ja lisätä mahdollisimman monen asiakkaan elämänhallintaa ja itsenäistä arjessa selviytymistä.

Asiakkaiden ohjaamista MT-navigaattori -projektin vertaistukiryhmiin, vapaaehtoistoimintaan tai muiden tahojen järjestämään toimintaan tulee tehostaa.

Kopparitoiminnassa tavoitteena on kehittää edelleen erilaisia keinoja tukea mielenterveys- ja päihdeasiakkaita. Mahdollisuuksien mukaan kopparitoimintaa tullaan tarjoamaan nuoremmille asiakkaille, joille ei ole ehtynyt syntymään niin pitkäaikaista päihderiippuvuutta. Toimintaan pyritään löytämään asiakkaita, joilla on todellista motivaatiota ja voimavaroja lähteä muuttamaan elämänsä.

Projektin tavoitteena on mielenterveys- ja päihdeosaamisen lisääminen ja palveluohjauksellisen työotteen vahvistaminen kaarinalaisessa palvelujärjestelmässä. Vuoden 2011 aikana järjestetyt palveluohjaukselliset kehittämispäivät kotihoidon työntekijöille saavat jatkoa vuoden 2012 aikana, jolloin vastaavanlaiset kehittämispäivät järjestetään Kaarinan vammaispalveluiden kotihoito- ja avustajatiimeille. Kehittämispäivien jälkeen molemmille työyhteisöille järjestetään tarvelähtöisesti koulutuksia vuoden 2012 aikana.

Projektin myötä kehittämistarpeeksi on noussut ikäihmisille suunnattujen mielenterveys- ja päihdepalvelujen ja hoitoketjujen kehittäminen kaarinalaisessa palvelujärjestelmässä. Mielenterveys- ja päihdetyöhön erikoistuneiden tahojen tuki on erityisen tärkeä konsultoivana tahona.

Palvelujärjestelmän pirstaleisuus tarkoittaa monen asiakkaan kohdalla sitä, että useat tahot hoitavat asiakkaan asioita erillään toisistaan ja kenelläkään ei ole vastuuta tai tietoa kokonaistilanteesta. Projektin tavoitteena on omalta osaltaan vaikuttaa yhteistyön lisääntymiseen eri tahojen välillä tekemällä sujuvaa yhteistyötä ja toimimalla kokoonkutsujana moniammatillisessa verkostotyössä.

10.2 Vapaaehtoistoiminnan, vertaistuki- ja ryhmätoiminnan kehittäminen

Projektisuunnitelmaan kirjattu kokemuskouluttajien rekrytointi ja koulutus siirrettiin tietoisesti myöhempään ajankohtaan. Tähän perusteena oli se, että vapaaehtois-, ryhmä- ja vertaistoiminnasta vastaavan työntekijän työsuhde oli alussa määritelty loppuvan 31.12.2011. Työsuhteen jatkuminen 30.4.2012 asti mahdollistaa kokemuskouluttajien ja vertaistukiohjaajien kouluttamisen ja toiminnan aloittamisen, mikäli sopivia henkilöitä tehtävään löytyy.

Projekti on asettanut syksyn tavoitteeksi yhteistyössä Kaarinan seurakunnan kanssa ulkomaalaistaustaisille perheille suunnatun perhekahvilan avaamisen lokakuussa 2011. Tavoitteena on tarjota paikka, jossa perheet saavat kohdata vertaisiaan ja ammatillisia ohjaajia ja siten vahvistaa omaa arjenhallintaa vieraassa yhteiskunnassa ja kulttuurissa. Perhekahvilasta aikuiset saavat vertaistuen lisäksi myös tukea ja apua mm. opiskelupaikan, työpaikan ja muiden palvelujen haussa.

Oppilaitosyhteistyöhön tulee löytää uusi muoto, millä motivoida mm. sosiaali- ja terveysalan opiskelijoita vapaaehtoistoimintaan ja saamaan samalla hyväksilukuja heidän opintoihinsa. Tässä esteeksi muodostuu se, että kurssitarjonnan tulee olla kaikille avoin, kun taas vapaaehtoistoiminnan yksi tärkeistä kriteereistä on henkilön soveltuvuus vapaaehtoistoimintaan. Vapaaehtoistoimintaan mukaantulo edellyttää aina henkilön ennakkohaastattelun, jossa soveltuvuus arvioidaan.

Hyvin toimiva yritys yhteistyö on suuri resurssi vapaaehtoistoiminnassa. Keväällä 2011 tehty päänaavaus paikallisen yrittäjänaisyhdistyksen kanssa ei tuottanut vielä tulosta. Projekti jatkaa edelleen erilaisten yritys yhteistyömuotojen etsimistä.

Kaarinan Vanhusten Palvelukeskuksen säätiön toiminnanohjaajan kanssa aloitettiin keväällä vapaaehtoistojien rekrytointi. Rekrytointia tehtiin säätiön palvelukeskuksissa jo kokoontuvissa ryhmissä. Tavoitteena on löytää vapaaehtoisia, joiden kanssa aloittaa kokeilu siitä, miten säännölliset tapaamiset, koulutukset ja virkistystoiminta lisäävät ikäihmisten jaksamista ja motivaatiota toimia itse vapaaehtoistojena esim. palvelutalojen erilaisissa tilaisuuksissa, lehden lukijana tai rinnalla kulkijana.

Yhtenä tärkeimpänä kehittämiskohteena on luoda nopeampi polku palveluohjausasiakkaiden ohjaamiseksi oikeanlaiseen ryhmätoimintaan sekä heidän motivoiminen yhteistyössä järjestettyihin tapahtumiin. Siten vapautuu resursseja palveluohjauksesta ja asiakkaille vertaistoiminta tulee yhdeksi tärkeäksi arjen tukimuodoksi.

Ryhmätoimintaan tulee kehittää mittaristo, jolla mitata ryhmätoiminnan ja vertaistuen merkitystä asiakkaiden hyvinvointiin, kuntoutumiseen ja voimaantumiseen.

10.3 Juurruttaminen

Projektissa kehitettyjä toimintamalleja pyritään saamaan pysyväksi osaksi palvelurakenteita. Yhdeksi tulevan puolen vuoden juurruttamistavoitteeksi on määritelty moniammatillisesti ohjattujen vertaistukiryhmien juurtuminen osaksi Kaarinan mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden palvelujärjestelmää. Juurtumisen edistämiseksi ollaan käynnistämässä työryhmä, joka koostuu mm. ohjausryhmässä olevien tahojen edustajista ja joka ottaa tehtäväkseen toiminnan kehittämisen ja jatkumisen takaamisen hankkeen päättymisen jälkeenkkin.

Vapaaehtoistoimijoiden ohjaamisesta ja tukemisesta vapaaehtois-, ryhmä- ja vertaistoiminnasta vastaavan työntekijän työsuhteen päättymisen jälkeen vastaa hankkeen palveluohjauksesta vastaava työntekijä.

Palveluohjaustyössä on aloitettu hyvien käytäntöjen levittäminen Kaarinan kaupungin hyvinvointipalvelujen kotihoidon työntekijöille ja keväällä 2012 levittämistä jatketaan Kaarinan vammaispalvelun kotihoito- ja avustajatiimeille. Palveluohjauksen osalta juurruttamistyöhön keskitytään intensiivisemmin kevään 2012 aikana.

10.4 Muut kehittämiskohdat ja ratkaisuehdotukset

Projektityöntekijöiden eri aikaan alkaneet työsuhteet ja fyysisesti eripaikassa olevat toimipisteet ovat vaikuttaneet ensimmäisenä projektivuonna työntekijöiden yhteistyöhön ja yhteishenkeen sekä samalla työn tuloksellisuuteen. Tähän kehittämistarpeeseen on pyritty vastaamaan projektityöntekijöistä koostuvan ART-työryhmän perustamisella ja sen viikoittaisilla tapaamisilla. Toimiakseen tavoitteen saavuttamiseksi ART-tapaamiset vaativat riittävästi aikaa, työntekijöiden sitoutumista ja rauhallisen työskentely-ympäristön.

ART-työryhmä tulee jatkossa varaamaan riittävästi aikaa säännöllisiin kokoontumisiin, huolehtimaan rauhallisesta työskentely-ympäristöstä sekä laatimaan muistiot tapaamisista. Näin vahvistetaan eri toimipaikoissa työskentelevien työntekijöiden keskinäistä kommunikointia ja lisätään hyvää yhteistyötä työntekijöiden välillä.

Ryhmätoiminnoista tiedottamiseen kaikille yhteistyökumppaneille tulee kiinnittää enemmän huomiota. Jatkossa toiminnoista ym. hankkeen tuottamista tapahtumista tiedotetaan Kasevan Kiesin kuukausiohjelman kautta. Näin ryhmät ovat myös yhdistyksen ja Kaarinan kaupungin nettisivuilla sekä julkisessa jaossa mm. terveyskeskuksessa ja yhteispalvelupisteessä.